

Kapitola 12 – Jak přistupovat k obtížným textům?

Každý student Bible se někdy setkal s obtížnými biblickými texty. To není překvapivé, protože každý, kdo se setkal s jinou kulturou, světonázorem nebo jazykem zná komunikační překážky mezi těmito hranicemi. Stejná pravda platí pro obsah Bible. Kdybychom v Písmu rozuměli všemu, byly bychom jako Bůh a nepotřebovali bychom nové vhledy. Také bychom neměli motivaci růst v duchovním poznání.

Ve srovnání s biblickým obdobím, časem a místem, žijeme výrazně odlišným způsobem. Tato skutečnost přináší komplikace pro správný výklad starověké knihy. I když nám Bůh poskytl dostatek důkazů pro potvrzení důvěryhodnosti a pravdivosti Bible, žádné množství důkazů neodstraní možnost pochybovat. Pokud student rád rozvíjí své pochybnosti, najde si k tomu mnoho příležitostí. Pochybující duch přichází trochu přirozeně k lidské povaze. Ve světle tohoto směru stojí za zmínku důležitost rozvoje správného postoje vůči obtížným textům v Písmu. Ellen Whiteová popsala nastavení mysli lidí, kteří věří svým vlastním názorům více než Božímu Slovu. Výstižně napsala:

„Když lidé se svým omezeným úsudkem považují za nezbytné zkoumat Písma, aby definovali, co je inspirované a co není, staví se před Ježíše, aby mu ukázali lepší cestu, než po které nás vedl.

Přijímám Bibli takovou, jaká je, za Inspirované Slovo. Věřím výrokům v celé Bibli. Objevili se lidé, kteří si myslí, že najdou něco pro kritizování na Božím Slovu. Dalším lidem to předávají jako důkaz o nadřazené moudrosti. Mnoho z těchto lidí je chytrých, vzdělaných, mají výmluvnost a talent, celé jejich životní dílo je rozrušit ostatní v oblasti inspirace Písem. Ovlivňují mnoho lidí, aby změnili jejich pohled. Stejně dílo předává jeden druhému, právě tak, jak to satan vymyslel.“¹

Potom prorokyně popisuje, jak tento proces postupně začíná u obtížných textů Písma a rychle se rozšíří na celou Bibli.

„Začínají u Genesis, když se vzdávají toho, co považují za sporné, jejich myšlenkový směr jde dál, protože satan je povede jak dlouho bude chtít, aby mohli následovat svůj kriticismus a vidět pochybnosti v celém Písmu. Jejich kritické schopnosti se procvičováním zesílí a na nic se nebudou moci s jistotou spolehnout. Můžete zkusit diskutovat s těmito lidmi, ale bude to ztráta času. Využijí své schopnosti, aby se vysmívali dokonce i Bibli. Stanou se z nich posměvači a budou udiveni, když je zařadíte do této kategorie. Bratři držte se své Bible tak, jak ji čtete a přestaňte kritizovat její platnost, zachovávejte Slovo a žádný z vás nebude zatracen.“²

Všimněte si, že při kritizování Písma se zesiluje naše schopnost kritizovat až do doby, kdy už nic není jisté. Na druhé straně vyprodukovaná energie pro studium obtížných textů někoho přitahuje k jádru

¹ Ellen G. White, *Selected Messages*, book 1 (Washington, DC: Review and Herald®, 1958), 17.

² White, *Selected Messages*, 1:18.

Písma. Tímto hlubším ponořením začíná odhalení naší ochoty přijmout Boží Slovo a zachovávat jeho poselství.

Takže obtížné biblické texty pro nás nepředstavují pouze výzvu, ale také poskytují jedinečnou příležitost pro hlubší pochopení biblických pisatelů a Božího poselství. V tomto světle by nám obtížné a náročné texty v Bibli měly přinášet radost, protože nám přináší jedinečnou příležitost pro růst v našem poznání a vedou nás k uskutečňování v našich životech toho, co objevíme. Mnoho takzvaných chyb v Bibli nevzniklo důsledkem Božího zjevení v důsledku našeho mylného výkladu. Chyby nevychází tak hodně z nesrozumitelnosti Bible, ale ze slepoty a pýchy vykladače. Historie ukazuje, že problematické pasáže nejsou pro křesťany nejpalčivějším problémem. Místo toho je problémem neochota věřících přijmout texty, které jsou jasně srozumitelné.

Adventisté se nesnaží dokázat, že by Bible neměla žádné chyby. Někdo by mohl dokázat, že novinový článek nemá žádnou chybu, ale to nebude dokazovat, že článek je Božím Slovem. Křesťané věřící Bibli považují Bibli za Boží Slovo, protože to potvrzuje Písmo a věřili tomu Ježíš i apoštolové. Naše přesvědčení o její pravdivosti spočívá v konečném důsledku na svědectví Ducha svatého, který potvrzuje její pravdivost v našem srdci a myslí.

Když se setkáváme s obtížnými texty, Duch svatý přichází ještě blíže. Prostor neumožňuje, abychom zkoumali všechny obtížné texty, ale jejich studium je důležité a Duch je připraven osvětlit naši mysl. (Pokud máte zájem o další studium, několik knih a zdrojů se věnuje otázkám a záležitostem v souvislosti s obtížnými texty Písma.³)

Jak přistupovat k obtížným textům v Bibli

I když věříme, že Písmo je důvěryhodné, nepopíráme, že některé části Písma jsou náročné na pochopení a představují výzvu pro naše myšlení a nastavení mysli. Dokonce i apoštol Petr uznává tuto skutečnost, když mluví o Pavlovi a jeho epištolách: „Jsou v nich některé těžko srozumitelné věci, které neučení a neupevnění lidé překrucují, jako i ostatní Písma, ke své vlastní záhubě“ (2Pt 3,16).

Když přijde na obtížné texty a zdánlivé chyby v Písmu, často vnímáme Bibli jako zdroj problému. Ale uděláme dobře, když poznamenáme to, co moudře prohlásil církevní otec Augustin: „Když si nevíme rady se zdánlivým rozporem v Písmu, není přípustné říct, autor této knihy [Bible] se zmýlil; ale může jít o chybný rukopis, nebo může být špatný překlad, nebo jsme tomu neporozuměli.“⁴ Nechceme být jako „neučení a neupevnění lidé“, kteří překrucují Písmo ke své vlastní záhubě. Proto se podíváme na pár důležitých aspektů, které nám mohou pomoci, až se setkáme s náročnými texty Písma.⁵

³ Srov. Gleason L. Archer Jr., *New International Encyclopedia of Bible Difficulties* (Grand Rapids, MI: Zondervan, 1982); William Arndt, *Bible Difficulties and Seeming Contradictions* (St. Louis, MO: Concordia, 1987); John W. Haley, *Alleged Discrepancies of the Bible* (Grand Rapids, MI: Baker Books, 1984); Norman Geisler and Thomas Howe, *When Critics Ask: A Popular Handbook on Bible Difficulties* (Wheaton, IL: Victor Books, 1992); Walter C. Kaiser Jr. et al., *Hard Sayings of the Bible* (Downers Grove, IL: InterVarsity, 1996); R. A. Torrey, *Difficulties and Alleged Errors and Contradictions in the Bible* (Chicago: Bible Institute Colportage Association, 1907); F. F. Bruce, *Hard Sayings of Jesus* (Downers Grove, IL: Inter-Varsity, 1983); a z adventistického pohledu, Gerhard Pfandl, ed., *Interpreting Scripture: Bible Questions and Answers*, Biblical Research Institute Studies 2 (Silver Spring, MD: Review and Herald®, 2010); Harald Weigt, *Verstehst du auch, was du liest? Schwierige Bibelstellen erklärt* (Lüneburg, Germany: Advent-Verlag, 2002); and the resources on the Biblical Research Institute website: <https://www.adventistbiblicalresearch.org/materials>.

⁴ Augustine of Hippo, “Reply to Faustus the Manichæan” 11.5, in *A Select Library of the Nicene and Post-Nicene Fathers of the Christian Church*, ed. Philip Schaff, vol. 4, *St. Augustin: The Writings Against the Manichæans, and Against the Donatists* (Buffalo, NY: Christian Literature, 1887), 180.

⁵ Viz také další aspekty v HASEL, Frank a HASEL, Michael G. *Jak lépe porozumět Bibli*. Vydání první. Praha: Církev adventistů sedmého dne, 2020. 95 stran. Průvodce studiem Bible, 2/2020. ISBN 978-80-88026-30-3. Lekce 12. Frank M. Hasel and Michael G. Hasel, *Adult Sabbath School Bible Study Guide: How to Interpret Scripture*, 2nd Quarter 2020, lesson 12

Nedomnívejte se, že neexistuje žádná odpověď

Je důležité pamatovat na to, že i když nemáme řešení pro konkrétní problém, neznamená to, že neexistuje žádná odpověď! Často, když se setkáváme s obtížnými texty v Písmu, myslíme si, že jsme první, kdo se setkal s touto obtížnou otázkou. Ale je pravděpodobné, že ostatní pečliví studenti Bible studovali stejné biblické texty pravděpodobně o generace dříve a mnohem důkladněji než my a všimli si stejných výzev. Je velká šance, že ostatní už mohli najít odpověď, dokonce i když o tom nemusíme vědět.

Navíc, žádný člověk nemůže vážně tvrdit, že vysvětlí všechny obtížné texty v Bibli. Bylo by chybou se domnívat, že to, co ještě nikdo nevysvětlil, nemůžeme nikdy vysvětlit. Některé nové archeologické důkazy mohou vrhat světlo na některé otázky. Jiné problémy mohou vyžadovat více důkladného bádání a zkoumání biblického textu a kontextu. K této úloze je potřebný čas a odhodlání. Když nemůžeme najít odpověď za pět minut, pět dnů, nebo pět měsíců, neznamená to, že neexistuje odpověď na konkrétní problematiku. Práce a energie, kterou vložíte do hledání řešení znepokojující otázky, pravděpodobně přinese více dobrého než samotné řešení.

V každém případě přistupujte k těžkým otázkám s upřímností a poctivě, s vědomím, že problém, kterému čelíte nemá uspokojivou odpověď. Nevyhýbejte se, ani nepřehlížejte problém, nehleďte zkratky k odpovědi, ani nepřekrucujte důkazy. Klíčová je trpělivost. Někdy musíme počkat a důvěřovat Bohu navzdory trvajícím otázkám. V tomto směru mohou být obtížné biblické texty příležitostmi pro rozvoj charakteru, který se Bohu líbí.

Nezaměňujte váš nespolehlivý výklad s Božím neomylným zjevením

Je vhodné si připomenout, že i když je Bible neomylná, neplatí to o našem výkladu. Můžeme se zmýlit při našem výkladu a máme sklony k omylům. Význam Bible se nemění, ale mění se naše porozumění. Ve světle této skutečnosti bychom měli dávat pozor, aby současný dominantní pohled vědy neměl konečné slovo na dané téma.

Například myšlenka evoluce se stala široce rozšířeným pohledem ve vědecké komunitě. To vedlo k mnoha obtížným situacím při výkladu biblického textu. Je evoluční teorie skutečně slučitelná s biblickým záznamem o stvoření a s Božím plánem spasení? Lze očekávat rozpory mezi populárními vědeckými pohledy a Bibli, obzvláště když tato vědecká vysvětlení zcela vylučují jakékoli působení Boha. Ale to nedokazuje, že by existoval skutečný rozpor mezi Božím světem a Božím psaným Slovem. I když je podle Bible příroda Božím stvořením, a je božského původu, není inspirovaná a stále je zasažená hříchem. Takže podle Ellen Whiteové „kniha přírody je velkou knihou naučení“ ale má se používat „ve spojitosti s Písmy.“⁶ To znamená, že Boží zvláštní zjevení v Písmu má přednost před zjevením přírody ve stvoření. Písmo je nadřazené nad přírodou, protože je Božím inspirovaným svědkem. A proto normativním zdrojem pro poznání původu světa má být Písmo, ne evoluční věda.⁷ „Přistupují-li však vědci ke zkoumání těchto věcí čistě z lidského hlediska, dospějí zcela jistě k nesprávným závěrům. (...) I největší vědci, neřídí-li se ve svém bádání slovem Božím, propadají zmatku, když se pokoušejí zjistit vztah mezi vědou a zjevením.“⁸ Proto bychom měli mít „pevnou víru v božskou autoritu Svatého, Božího Slova. Bibli není možné prověřovat pravidly lidské vědy. Lidské

⁶ Ellen G. White, *Christ's Object Lessons* (Washington, DC: Review and Herald®, 1900), 24. White, Ellen Gould Harmon. *Perly moudrosti*. Praha: Advent-Orion.

⁷ Ellen Whiteová jasně uvedla: „Bez biblické historie však nemůže geologie dokázat nic. Ti, kteří se tak bezvýhradně opírají o své nálezy, nemají správnou představu o velikosti lidí, zvířat a stromů před potopou světa nebo o velkých změnách, které tehdy nastaly. Pozůstatky, nalezené v zemi, podávají svědectví o poměrech, které se v mnoha směrech liší od dnešních poměrů. O době, kdy tyto poměry existovaly, je možné se dozvědět jen z Inspirovaného záznamu. V historii potopy inspirace vysvětlila to, co geologie sama nemůže nikdy vyzkoumat.“ *Patriarchs and Prophets* (Mountain View, CA: Pacific Press®, 1958), 112. WHITE, Ellen Gould Harmon. *Patriarchové a proroci*. Praha: Advent-Orion.

⁸ White, *Patriarchs and Prophets*, 113. WHITE, Ellen Gould Harmon. *Patriarchové a proroci*. Praha: Advent-Orion.

vědění je nespolehlivým průvodcem. Pochybovači, kteří čtou Bibli se záměrem najít v ní rozpory, mohou nedostatečným pochopením vědy nebo zjevením tvrdit, že takové rozpory mezi tvrzením vědy a mezi zjevením našli. Při správném pochopení je však obě v dokonalém souladu.⁹ Někdy i dlouho zastávané tradiční výklady Bible je nutné znovu studovat ve světle, co Písmo říká na dané téma.

Vykládejte nejasné texty ve světle jasných textů

Ke vnímavému duchu je také důležité, abychom při studiu používali spolehlivé hermeneutické (vykladačské) principy. První a nejdůležitější je vykládat nejasné texty ve světle jasných textů. Od jasných textů se přesouváme k těm méně jasným. Zkusme pomocí jasných textů v Písmu objasnit texty, které jsou těžší na pochopení. Není vhodné postavit učení na samotném nejasném textu a nikdy není přijatelné zatemnit jasné texty tím, že na ně vrhneme temný mrak z obtížných textů. Místo toho by jasné texty měly osvětlovat ty, které jsou méně jasné. Následující příklad znázorňuje tuto myšlenku.

Ohledně mluvení jazyky existuje v Písmu několik textů, které vysvětlují novozákonní dar jazyků. Jednalo se o nadpřirozenou schopnost zvěstovat evangelium jiným známým lidským jazykem (Mk 16,17; Sk 2,1-13; 10,46; 19,1-7).¹⁰ Ale v 1K 12-14 kap nacházíme text o glosolálii, který není jednoduše srozumitelný. Abychom nezatemnili jasné texty z knihy Skutků jedním textem z 1K 12-14, použijeme jasné a jednoznačné texty k osvětlení obtížnějších textů. Stejně slovo „mluvení v jazycích“ používá Marek, kniha Skutky apoštolů a 1. List Korintským. Ve světle ostatních spojení mezi proroctvím a mluvením v jazycích v Efezu a Korintu bychom mluvení v jazycích v Korintu měli chápat jako nadpřirozený dar Ducha svatého mluvit známým cizím jazykem. Žel tento dar zneužilo pár členů církve, kteří hledali pouze své zviditelnění.

Vezmi v úvahu kontext pasáže

Pravděpodobně největší chybou kritiků Bible je používání textů mimo kontext. Profesor na semináři nám ve třídě jednou řekl, že když jsme konfrontováni s obtížným textem, na který nemáme žádnou odpověď, existuje jeden přístup, který je vždy správný: Co říká kontext? Text bez příslušného kontextu se rychle stává záminkou pro vlastní myšlenky.

I když je dobré zohlednit historický kontext, nejdůležitějším kontextem pasáže je její bezprostřední kontext. Pečlivě zkoumejme oddíl, potom kapitolu a potom širší kontext knihy. V konečném důsledku se celý text Bible stane kontextem pasáže, který osvítlí náročné téma.

Na konec, dvě jednoduchá vodítka pomohou vážným studentům Bible najít smysl obtížných textů: První, začni přemýšlet o jasných textech a potom přejdi k těm méně srozumitelným. Druhý, umožni kontextu, aby formoval tvé studium a osvěcoval Slovo. Duch svatý požehná takové studium světlem a pokojem.

⁹ White, 114.

¹⁰ Ohledně tohoto důkazu viz podrobnou studii Gerhard F. Hasel, *Speaking in Tongues: Biblical Speaking in Tongues and Contemporary Glossolalia* (Berrien Springs, MI: Adventist Theological Society, 1991).